

ADMONITIO PRÆVIA

DE SUBSEQUENTIBUS S. BONIFACII SERMONIBUS,

Editioni Martenianæ præfixa.

Bonifacius, cujus hic Sermones datus, is est magis ille Bonifacius, patrio nomine Winfridus appellatus, Germanorum apostolus, apud Occidentales Saxones in Anglia claris natus parentibus. Vix annos quinque compleverat, cum sæculum relinquere cogitavit, nec ullis parentum blanditiis retineri potuit, quominus ad vicinum confugeret monasterium. Adlescens studiorum causa in Nutcellense cœnobium commigravit, ubi sub Winberto abbate eum brevi in litteris progressum fecit, ut docendi etiam alios onus in se paulo post susceperit. Anno ætatis trigesimo sacerdotio decoratus, injunctum prædicationis officium primum in patria, deinde in Germania magna omnium laude exercuit. Reversus ad suum monasterium abbatis dignitatem recusavit, Danielisque episcopi sui munitis litteris Romam petiit, et a Gregorio II iterum in Germaniam prædicationis causa directus, primum Thuringiam, deinde Frisiam, Willebrordo episcopo Trajectensi adjunctus, aggressus, multos ad Christi fidem convertit. Romam reversus ut prosperos laborum suorum successus Gregorio III exponeret, pontifex ipsum episcopum ordinatum ac pallii honore decoratum, cum legati apostolici auctoritate in Germaniam remisit. Ea fretus Bonifacius, accedente regum Francorum gratia, Christianam fidem illis in partibus adeo promovit, ut infidelium centum ad minus millia sacris undis tinxerit. Varios episcopatus in Germania erexit, sedemque suam Moguntiam fixit. Tandemque multis perfunctus laboribus, martyrio coronatus est anno 754 nonis Junii.

A Scripsit egregium epistolarum librum, quem Serrarius Societatis, Jesu presbyter eruditus, Moguntiam evulgavit. Scripsit et plures sanctorum Vitæ, si Tritheimio credimus; at Vitam sancti Livini martyris, quam ei vulgo attribuent, ipsi abjudicat Mabillonius. Ejus librum *De vera et catholica fide* laudat Zacharias papa in epistola ad ipsum conscripta apud Othlonum, lib. II. cap. 9. Porro sequentes sermones xvex Ms. illustrissimi Franciæ cancellarii domini Daguesseau ante annos mccc exarato descripsimus. Ex his decem primos eruerat Mabillonius ex Mss. duobus reginæ Sueciæ, n. 1502 et 1335, quibuscum illos contulimus, decimum quatum a nostro Bernardo Pezio habuimus. Omnes spirant virum vero apostolicum, qui neophytos suos fidei rudimentis familiari colloquio ad bonos mores informat. Etsi vero simplici stylo conscripti sint, grammaticæque leges in eis aliquando spernantur, non ideo contemnendi, imo maximo sunt habendi in pretio. Quidquid enim a viris apostolicis proficiscitur omni auro charius retinendum est. Barbaros populos instruebat sanctus Bonifacius, quos etiam barbære alloqui quandoque cogebatur. Cæterum non parum conferre possunt ad mores non solum informandos, sed etiam ad ecclesiasticam disciplinam illustrandam. Exemplo potest esse illud quod de conjugatorum continentia toto Quadragesimæ tempore habet, sermone 13, et de Quadragesima die Dominica tantum incipienda, sermone præcedenti.

SANCTI BONIFACII

MOGUNTINI ARCHIEPISCOPI

OPERUM QUÆ EXSTANT OMNIUM

PARS SECUNDA.

SERMONES.

SERMO PRIMUS.

De fide recta.

1. Necessarium est, fratres charissimi, unicuique qui desiderat ad regnū cœlorum pervenire, quod nobis a Deo omnipotenti promissum est et præparatum, fidem rectam et catholicam sine dubitatione firmiter tenere, quia ad æternam beatitudinē nemo pervenire potest, nisi Deo placeat, et nullus Deo placere potest, nisi per fidem rectam. Fides namque omnium honorum fundamentum est, fides humanæ salutis initium est; sine hac nemo ad nobilitatem filiorum Dei pervenire poterit, quia sine ipsa nec in hoc sæculo quisquam justificationis consequitur gra-

C tiam, nec in futuro vitam possidebit æternam. Proinde valde necessarium est omni homini ut diligenter discat fidem catholicam et apostolicam, maxime populi prædicatoribus Christiani, et Ecclesiarum Dei doctoribus. Quomodo docet quis quod non didicit? vel qualiter pastor esse poterit, si pane vitæ gregem sibi commissum pascere ignorat? non erubescat nesciens discere quod ignorat, nec sciens tardus sit docere quod novit.

2. Ista est fides catholica, ut credamus in unum Deum Patrem omnipotentem, et in Filium ejus unicum Dominum Jesum Christum, et in Spiritum sanctum: Patrem eo quod habeat Filium, Filium eo

habent Patrem, Spiritum sanctum eo quod sit Pater procedens et Filio. Pater ergo principium talis, quia sicut nunquam fuit non Deus, ita iam fuit non Pater, a quo natus Filius, a quo non sanctus non natus, quia non Filius est, nec Pater, qui non est Pater, nec factus est, sed ex Patre Deus procedens; Pater æternus eo quod sit æternum Filium, cujus æternus sit Pater. Spiritus sanctus æternus eo quod sit Patri et Filio cœternus. Pater enim et Spiritus sanctus creavit cœlum et terram et omnia quæ in eis sunt, et secundum voluntatem omnia gubernat, et in istum unum omnes Christiani credere debent, qui desiderant æternam habere. Omnium peccatorum damnationem in sancto baptisate firmiter credentibus. Futurum quoque iudicium esse bonis et statim post hujus vitæ terminum, nulli catholicis dubium est. Paganis, impiis et peccatoribus, in scelera confiteri noluerunt, nec per poenitentiam emendare, supplicium sempiternum erit. Iustis et justis gloria sempiterna manebit. De electione mortuorum in novissimo die hujus mundi nullus Christianorum dubitare debet, sed sicristas tertia die resurrexit a mortuis, sic omnes boni et mali in novissimo die cum procorporibus resurgere debent. Impii enim in malitiam suam et supplicium, justi vero in gloriampiternam.

SERMO II.

De origine humanæ conditionis.

Scire debemus, fratres dilectissimi, originem nostræ conditionis, ut exinde cognoscamus maximam Creatoris nostri misericordiam, qui priores nostros, Adam scilicet et Evam uxorem illius, condidit ex limo terræ, et immisit in vitam rationalem et intellectualem, quo Creaturam cognoscere et laudarent, et constituit in paradisi dulcissima felicitate, ut in eo labore, et dolore, et mortis periculo, viverent, translati essent in cœlestis regni perpetuam iudicium. Et præcepit eis de unius arboris fructu non manducare, ut per obedientiam unius fructu æternam promerere gloriam. Sed diabolo et invidia decepti sunt, ut manducarent fructu interdicto illis. Pro hac etiam culpa ejecti sunt in hanc miseriam hujus terræ, et facti sunt subditi diaboli, propter inobedientiam primi fructu, et omnes cum peccatis nati in laboribus fructu, in mortis doloribus humanam amitterent. Nec ullus fuit qui ad paradisi felicitatem vel cœlestis beatitudinem post hujus vitæ lineam fructu potuisset, donec omnipotens Deus Filium unigenitum, natum ex Virgine, misisset in mundum, sicut multum ante per prophetas suos fructu patribus promisit. Sicut beatus mundi præceptor Paulus dixit: *Cum ergo venit plenitudo temporis misit Deus Filium suum in hunc mundum, ut*

totius mundi dilueret peccatum. Hac vero plenitudine temporis secundum prædestinationem Dei veniente, *Missus est, ut in sancto Evangelio legimus. Angelus Gabriel a Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Joseph, de domo David, et nomen virginis Maria, et ingressus angelus ad eam dixit: Ave, gratia plena, Dominus tecum; benedicta tu in mulieribus. Quæ cum audisset, turbata est in sermone ejus, et cogitabat qualis esset ista salutatio; et ait angelus ei: Ne timeas, Maria, invenisti gratiam apud Deum: Ecce concipies et paries in utero Filium, et vocabis nomen ejus Jesum. Hic erit magnus coram Domino, et Filius Altissimi vocabitur, et dabit illi Dominus Deus sedem David patris sui, et regnabit in domo Jacob in æternum, et regni ejus non erit finis. Dixit autem Maria ad angelum: Quomodo fiet istud, quia virum non cognosco? Et respondens angelus dixit ei: Spiritus sanctus superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi; ideoque et quod nascetur ex te sanctum vocabitur Filius Dei. Et fuit tunc tale tempus et talis pax in mundo, ut totius orbis dominium ad unam pertinere civitatem, quæ dicitur Roma; et illius civitatis simul et totius orbis unus fuit imperator et rector, nomine Augustus, qui etiam tale constituit edictum in mundo, ut omnis homo in patriam suam pergeret, et ibi censum pro capite suo solveret imperatori, et omnis servus fugitivus ad suum rediret dominum, et cujus dominus non inveniretur, occideretur, ne turbaret pacem, quam ille statuit in toto orbe; et hoc fuit per providentiam Dei factum, ut pax esset in toto orbe dum ille nasceretur qui veram pacem prædicaret hominibus, et omnia quæ sunt in cœlis et in terra pacificaret, et esset concordia inter angelicas dignitates et humanam naturam. Hoc itaque tempore tam pacifico et tam serena lætitia omnium ubique gentium, ut evangelica pandit historia, natus est in gente Judææ et Bethleem civitate David de Maria Virgine, non de virili conjunctione, sed de Spiritu sancto inspirante et fecundante virginalem uterum, ut integritas virginalis esset in partu et post partum.*

2. Eadem quoque nocte, ut in Evangelio legimus, qua natus est Deus Dei Filius in mundum, *Erant pastores in regione eadem, vigilantes et custodientes vigilias noctis super gregem suum. Et ecce angelus Domini astitit juxta illos, et claritas Dei circumfulsit illos, et timuerunt timore magno. Respondit autem angelus Dei, et dixit ad pastores: Nolite timere; ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo, quia natus est nobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus, in civitate David. Et hoc vobis signum: invenietis infantem positum in præsepio. Et subito facta est cum angelo multitudo militiæ cœlestis, laudantium Deum, et dicentium: Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Et reverterunt pastores et invenerunt infantem pannis involutum et positum in præsepio, et Mariam matrem ejus, sicut angeli eis prædixerunt. Hæc enim festivitas sa-*

lulis nostræ iniuriam est, et humani generis reformatio, in qua Deus per Domini misericordiam descendit ad homines, ut homines per obedientiam potuissent ascendere ad Deum, quia per inobedientiam expulsi sunt de paradisi felicitate, quam felicitatem non solum restituit nobis Deus de Virgine natus, sed etiam cœlestis regni credentibus et mandata ejus observantibus portas aperuit, et perdonavit filios Dei esse in fide et charitate, qui fuerunt filii iræ in peccatis, et miseræ, et omne jugum diaboli servitutis contrivit et comminuit, ut nullum potuisset ultra dominium habere diabolus in omni homine, qui mandata Dei servare voluisset et se a peccatis custodire.

3. Igitur illi qui peccare non metuunt, nec sua peccata curant confiteri, vel per pœnitentiam emendare, servi sunt diaboli; qui vero se a peccatis custodire curant, vel sua peccata per confessionem et pœnitentiam abluerunt, et in mandatis Dei vivere gaudent, hi sunt filii dilectionis Dei et hæredes æternæ beatitudinis. Hæc est enim magna nobilitas, ut terrenus homo Filius Dei efficiatur, et hæc gloriosa nobilitas et magna libertas bonis moribus diligenter observari debet, nec altissimus Pater, qui Deus est omnium, nisi bonos et castos et fideles et mandatis suis custodientes filios vult habere; et dignum est ut perfecta illum diligamus charitate, qui nos in tantum dilexit; qui cum Deus est æternus, homo voluit pro nostra nasci salute, et omnia facere et pati quæ leguntur in Evangelio sancto; qui tantum mirabilis claruit in conspectu populi, ut veraciter agnosci potuerit, quod idem ipse qui homo videbatur in fragilitate carnis, Deus erat in potestate divinitatis. In cujus nativitate angeli, ut audivimus, laudantes Deum cecinerunt: *Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Et nos gloriam cum angelis Deo canemus, laudantes ejus ineffabilem misericordiam, qui seipsum humiliavit, ut nos exaltaret. Factus est Filius hominis, ut nos efficieret Filios Dei. Venit in regione mortalitatis nostræ, ut nos levaret in regione gloriæ suæ. Addiderunt quoque angeli hymnica voce: *Et in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Vera est enim pax, ut bona voluntate subditi simus Deo omnipotenti, facientes magis illius semper voluntatem quam nostram, quia illius voluntas salus est nostra. Mundemus nos ab omni iniquitate corporis et animæ. Vivamus in castitate et charitate Dei et hominum, et cum gaudio serviamus Deo in omni opere bono, in misericordia et pietate, in justitia et patientia, et in spe bonitatis Dei. Scientes certissime quæcunque egerimus bona sit eleemosynas et in humilitate, et obedientia præceptorum illius, quod omnia in æterna beatitudine Dominus noster nobis restituet.

SERMO III.

De gemina justitiæ operatione.

1. Prima ergo justitia est mala non facere quæ diabolus suggerit. Secunda est bona facere quæ Deus omnipotens hortatur nos facere, quia Deus desiderat

A salutem animarum nostrarum, sicut dictum est: *Qui vult omnes homines salvos fieri.* Audiamus itaque, dilectissimi, quæ sint mala quæ diabolus suggerit, et postea quæ sint bona quæ Dominus Deus noster vult ut faciamus, ut simus filii dilectionis suæ; non filii perditionis æternæ. Prima est et pessima in peccatis superbia, per quam diabolus, cum esset angelus clarissimus in cœlo, cecidit, et factus est æternæ perditionis reus cum omnibus satellitibus suis. Secundum fuit inobedientia, per quod homo primus cecidit de paradiso, dum Dei omnipotentis mandatum non custodivit, et missus est in hanc mortalitatem, et reus factus est in omni posteritate filiorum suorum æternæ damnationis: quam damnationem, ut diximus, Deus omnipotens venit in mundum, ut averteret a nobis, et liberaret nos ab omni miseria. Deinde prohibet nos Dominus Deus diabolo obedire, quia ille desiderat multos habere socios suæ perditionis, et illi qui faciunt voluntatem diaboli in fornicationibus, et homicidiis, et adulteriis, et ebrietatibus, et in falsis testimoniis, et perjuracionibus, et injustitiis, et rapinis, et iniquitatibus; et qui invidiam habent et odium, et detractiones contra fratres suos, æterna calamitate damnantur cum diabolo et angelis ejus in igne perpetuo. Qui vero omnipotentis Dei facere voluntatem et præceptis ejus obedire, in æterna gloria erunt regnaturi cum Christo et sanctis angelis ejus.

2. Hæc sunt præcepta divina per quæ nobis æterna beatitudo donabitur a Deo omnipotente. Primum charitas Dei, et charitas hominum, ut diligamus Deum ex toto corde, et tota anima, et tota mente, id est, omni intelligentia nostra, et omni voluntate nostra, et semper in memoriam habeamus voluntatem et præcepta illius; et diligamus homines alios sicut nosmet ipsos, nulli facientes aliquid quod nolimus ut alter nobis faciat; sed sic faciamus in alios, sicut nostra voluntas sit, ut alii nobis faciant. Et simus misericordes in pauperes et in miseros, et faciamus illis bene secundum vires nostras et necessitatem illorum, et si quis peccat in nobis, dimittamus illi, ut nobis Deus dimittat peccata nostra, quia sic in Evangelio legimus, ipsa Veritate dicente: *Si dimiseritis hominibus peccata illorum quæ in vos gesserunt, dimittet et vobis Pater vester cœlestis peccata vestra.* Et habeamus humilitatem in conspectu Domini, quia, sicut scriptum est: *Humiliamini sub manu omnipotentis Dei, ut vos exaltet in tempora tribulationis,* quia, sicut diximus prius, angeli de cœlo per superbiam ceciderunt. Sed Dei clementis perdonavit nobis per humilitatem ascendere ad angelicas sedes. Et habeamus patientiam, sicut ipse Dominus dixit: *In patientia vestra possidebitis animas vestras;* et nulli malum pro malo reddentes, et castitatem corporis nostri diligenter observemus, quia *Spiritus sanctus, sicut scriptum est, non habitat in corpore peccatis subdito.* Nec furta faciamus, sed de nostro justo labore demus pauperibus eleemosynas, ut ipsi orent pro nobis, et Deus indulgeat nobis peccata nostra, quia *proprie divitiæ viri, ut legitur in Sapientia, redemptio est*

quod habeat Patrem, Spiritum sanctum eo quod sit ex Patre procedens et Filio. Pater ergo principium divinitatis, quia sicut nunquam fuit non Deus, ita nunquam fuit non Pater, a quo natus Filius, a quo Spiritus sanctus non natus, quia non Filius est, nec ingenitus, qui non est Pater, nec factus est, sed ex Deo Patre Deus procedens; Pater æternus eo quod habeat æternum Filium, cujus æternus sit Pater. Filius æternus eo quod sit Patri coæternus. Spiritus sanctus æternus eo quod sit Patri et Filio coæternus. Iste unus Deus, qui est sancta Trinitas. Pater et Filius et Spiritus sanctus creavit cælum et terram, mare et omnia quæ in eis sunt, et secundum suam voluntatem omnia gubernat, et in istum unum Deum omnes Christiani credere debent, qui desiderant vitam æternam habere. Omnium peccatorum remissionem in sancto baptismate firmiter credere debemus. Futurum quoque iudicium esse bonis et malis statim post hujus vitæ terminum, nulli catholicorum dubium est. Paganis, impiis et peccatoribus, qui sua scelera confiteri noluerunt, nec per poenitentiam emendare, supplicium sempiternum erit. Poenitentibus et justis gloria sempiterna manebit. De resurrectione mortuorum in novissimo die hujus sæculi nullus Christianorum dubitare debet, sed sicut Christus tertia die resurrexit a mortuis, sic omnes homines boni et mali in novissimo die cum propriis corporibus resurgere debent. Impii enim in contumeliam suam et supplicium, justi vero in gloriam sempiternam.

SERMO II.

De origine humanæ conditionis.

1. Scire debemus, fratres dilectissimi, originem humanæ conditionis, ut exinde cognoscamus maximam in nos Creatoris nostri misericordiam, qui primos parentes nostros, Adam scilicet et Evam uxorem illius, condidit ex limo terræ, et immisit in eos spiritum rationalem et intellectualem, quo Creatorem suum cognoscere et laudarent, et constituit eos in paradisi dulcissima felicitate, ut in eo sine labore, et dolore, et mortis periculo, viverent, donec translati essent in cœlestis regni perpetuam beatitudinem. Et præcepit eis de unius arboris fructu non manducare, ut per obedientiam unius mandati æternam promererent gloriam. Sed diabolica fraude et invidia decepti sunt, ut manducarent de fructu interdicto illis. Pro hac etiam culpa ejecti sunt in hanc miseriam hujus terræ, et facti sunt sub potestate diabolica, propter inobedientiam primi mandati, et omnes cum peccatis nati in laboribus viventes, in mortis doloribus humanam amitterent vitam. Nec ullus fuit qui ad paradisi felicitatem vel regni cœlestis beatitudinem post hujus vitæ lineam pervenire potuisset, donec omnipotens Deus Filium suum unigenitum, natum ex Virgine, misisset in mundum, sicut multum ante per prophetas suos sanctis patribus promisit. Sicut beatus mundi prædicator Paulus dixit: *Cum ergo venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum in hunc mundum, ut*

totius mundi dilueret peccatum. Hac vero plenitudine temporis secundum prædeterminationem Dei veniente, Missus est, ut in sancto Evangelio legimus, Angelus Gabriel a Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erut Joseph, de domo David, et nomen virginis Maria, et ingressus angelus ad eam dixit: Ave, gratia plena, Dominus tecum; benedicta tu in mulieribus. Quæ cum audisset, turbata est in sermone ejus, et cogitabat qualis esset ista salutatio; et ait angelus ei: Ne timeas, Maria, invenisti gratiam apud Deum: Ecce concipies et paries in utero Filium, et vocabis nomen ejus Jesus. Hic erit magnus coram Domino, et Filius Altissimi vocabitur, et dabit illi Dominus Deus sedem David patris sui, et regnabit in domo Jacob in æternum, et regni ejus non erit finis. Dixit autem Maria ad angelum: Quomodo fiet istud, quia virum non cognosco? Et respondens angelus dixit ei: Spiritus sanctus superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi; ideoque et quod nascatur ex te sanctum vocabitur Filius Dei. Et fuit tunc tale tempus et talis pax in mundo, ut totius orbis dominium ad unam pertineret civitatem, quæ dicitur Roma; et illius civitatis simul et totius orbis unus fuit imperator et rector, nomine Augustus, qui etiam tale constituit edictum in mundo, ut omnis homo in patriam suam pergeret, et ibi censum pro capite suo solveret imperatori, et omnis servus fugitivus ad suum rediret dominum, et cujus dominus non inveniretur, occideretur, ne turbaret pacem, quam ille statuit in toto orbe; et hoc fuit per providentiam Dei factum, ut pax esset in toto orbe dum ille nasceretur qui veram pacem prædicaret hominibus, et omnia quæ sunt in cœlis et in terra pacificaret, et esset concordia inter angelicas dignitates et humanam naturam. Hoc itaque tempore tam pacifico et tam serena lætitia omnium ubique gentium, ut evangelica pandit historia, natus est in gente Judææ et Bethleem civitate David de Maria Virgine, non de virili conjunctione, sed de Spiritu sancto inspirante et secundante virginali utero, ut integritas virginalis esset in partu et post partum.

2. Eadem quoque nocte, ut in Evangelio legimus, qua natus est Deus Dei Filius in mundum, *Erant pastores in regione eadem, vigilantes et custodientes vigiliis noctis super gregem suum. Et ecce angelus Domini astitit juxta illos, et claritas Dei circumfulsit illos, et timuerunt timore magno. Respondit autem angelus Dei, et dixit ad pastores: Nolite timere; ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo, quia natus est nobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus, in civitate David. Et hoc vobis signum: invenietis infantem positum in præsepio. Et subito facta est cum angelo multitudo militiæ cœlestis laudantium Deum, et dicentium: Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Et venerunt pastores et invenerunt infantem pannis involutum et positum in præsepio, et Mariam matrem ejus, sicut angeli eis prædixerunt. Hæc enim festivitas sa-*

lutis nostræ iniitium est, et humani generis reformatio, in qua Deus per Domini misericordiam descendit ad homines, ut homines per obedientiam potuissent ascendere ad Deum, quia per inobedientiam expulsi sunt de paradisi felicitate, quam felicitatem non solum restituit nobis Deus de Virgine natus, sed etiam cœlestis regni credentibus et mandata ejus observantibus portas aperuit, et perdonavit filios Dei esse in fide et charitate, qui fuerunt filii iræ in peccatis, et miseræ, et omne jugum diabolicæ servitutis contrivit et comminuit, ut nullum potuisset ultra dominium habere diabolus in omni homine, qui mandata Dei servare voluisset et se a peccatis custodire.

3. Igitur illi qui peccare non metuunt, nec sua peccata curant confiteri, vel per pœnitentiam emendare, servi sunt diaboli; qui vero se a peccatis custodire curant, vel sua peccata per confessionem et pœnitentiam abluerunt, et in mandatis Dei vivere gaudent, hi sunt filii dilectionis Dei et hæredes æternæ beatitudinis. Hæc est enim magna nobilitas, ut terrenus homo Filius Dei efficiatur, et hæc gloriosa nobilitas et magna libertas bonis moribus diligenter observari debet, nec altissimus Pater, qui Deus est omnium, nisi bonos et castos et fideles et mandatis suis custodientes filios vult habere; et dignum est ut perfecta illum diligamus charitate, qui nos in tantum dilexit; qui cum Deus est æternus, homo voluit pro nostra nasci salute, et omnia facere et pati quæ leguntur in Evangelio sancto; qui tantum mirabilis claruit in conspectu populi, ut veraciter agnosci potuerit, quod idem ipse qui homo videbatur in fragilitate carnis, Deus erat in potestate divinitatis. In cuius nativitate angeli, ut audivimus, laudantes Deum cecinerunt: *Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Et nos gloriam cum angelis Deo canemus, laudantes ejus ineffabilem misericordiam, qui seipsum humiliavit, ut nos exaltaret. Factus est Filius hominis, ut nos efficeret Filios Dei. Venit in regione mortalitatis nostræ, ut nos levaret in regione gloriæ suæ. Addiderunt quoque angeli hymnica voce: *Et in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Vera est enim pax, ut bona voluntate subditi simus Deo omnipotenti, facientes magis illius semper voluntatem quam nostram, quia illius voluntas salus est nostra. Mundemus nos ab omni iniquitate corporis et animæ. Vivamus in castitate et charitate Dei et hominum, et cum gaudio serviamus Deo in omni opere bono, in misericordia et pietate, in justitia et patientia, et in spe bonitatis Dei. Scientes certissime quæcumque egerimus bona in elemosynis et in humilitate, et obedientia præceptorum illius, quod omnia in æterna beatitudine Dominus noster nobis restituet.

SERMO III.

De gemina justitiæ operatione.

1. Prima ergo justitiæ mala non facere quæ diabolus suggerit. Secunda est bona facere quæ Deus omnipotens hortatur nos facere, quia Deus desiderat

A salutem animarum nostrarum, sicut dictum est: *Qui vult omnes homines salvos fieri.* Audiamus itaque, dilectissimi, quæ sint mala quæ diabolus suggerit, et postea quæ sint bona quæ Dominus Deus noster vult ut faciamus; ut simus filii dilectionis suæ; non filii perditionis æternæ. Prima est et pessima in peccatis superbia, per quam diabolus, cum esset angelus clarissimus in cœlo, cecidit, et factus est æternæ perditionis reus cum omnibus satellitibus suis. Secundum fuit inobedientia, per quod homo primus cecidit de paradiso, dum Dei omnipotentis mandatum non custodivit, et missus est in hanc mortalitatem, et res factus est in omni posteritate filiorum suorum æternæ damnationis: quam damnationem, ut diximus, Deus omnipotens venit in mundum, ut averteret a nobis, et liberaret nos ab omni miseria. Deinde prohibet nos Dominus Deus diabolo obedire, quia ille desiderat multos habere socios suæ perditionis, et illi qui faciunt voluntatem diaboli in fornicationibus, et homicidiis, et adulteriis, et ebrietatibus, et in falsis testimoniis, et perjuracionibus, et injuriis, et rapinis, et iniquitatibus; et qui invidiam habent et odium, et detractiones contra fratres suos, æternam calamitatem damnantur cum diabolo et angelis ejus in igne perpetuo. Qui vero omnipotentis Dei facere voluntatem et præceptis ejus obedire, in æterna gloria erunt regnaturi cum Christo et sanctis angelis ejus.

2. Hæc sunt præcepta divina per quæ nobis æterna beatitudo donabitur a Deo omnipotente. Primum charitas Dei, et charitas hominum, ut diligamus Deum ex toto corde, et tota anima, et tota mente, id est, omni intelligentia nostra, et omni voluntate nostra, et semper in memoriam habeamus voluntatem et præcepta illius; et diligamus homines alios sicut nosmet ipsos, nulli facientes aliquid quod nolumus ut alter nobis faciat; sed sic faciamus in alios, sicut nostra voluntas sit, ut alii nobis faciant. Et simus misericordes in pauperes et in miseros, et faciamus illis bene secundum vires nostras et necessitatem illorum, et si quis peccat in nobis, dimittamus illi, ut nobis Deus dimittat peccata nostra, quia sic in Evangelio legimus, ipsa Veritate dicente: *Si dimiseritis hominibus peccata illorum quæ in vos gesserunt, dimittet et vobis Pater vester cœlestis peccata vestra.* Et habeamus humilitatem in conspectu Domini, quia, sicut scriptum est: *Humiliamini sub manu omnipotentis Dei, ut vos exaltet in tempora tribulationis,* quia, sicut diximus prius, angeli de cœlo per superbiam ceciderunt. Sed Dei clementia perdonavit nobis per humilitatem ascendere ad angelicas sedes. Et habeamus patientiam, sicut ipse Dominus dixit: *In patientia vestra possidebitis animas vestras;* et nulli malum pro malo reddentes, et castitatem corporis nostri diligenter observemus, quia *Spiritus sanctus, sicut scriptum est, non habitat in corpore peccatis subdito.* Nec furta faciamus, sed de nostro justo labore decimus pauperibus elemosynas, ut ipsi orent pro nobis, et Deus indulgeat nobis peccata nostra, quia *proprie divitiæ viri, ut legitur in Sapientia, redemptio est*

anima illius. Et simus obedientes doctoribus ecclesiasticis in corde puro et conscientia bona. Honoremus ecclesias Christi, et sapius veniamus ad orationes. Et honoremus parentes nostros, sicut in lege Dominus demandavit. *Honora patrem tuum et matrem tuam.* Sed et parentes filios suos erudiant in omni castitate et timore Dei, non consentientes illis nec furari, nec fornicari, nec inebriari, nec aliquid iniuste agere. Uxores vero suos maritos timeant et honorent, et castitatem illis servant. Similiter et viri uxores suas diligant, et castitatem quam illi querunt ab uxoribus suis, faciant illi prius, ut videant exempla illorum bona. Pauperes vero et miseri gaudeant in sua paupertate, sperent in misericordia Dei, qui ait: *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum.* Vivant in castitate et in fide recta, et in spe aeternae retributionis, et patienter ferant miseriae, ut Deus omnipotens concedat illis aeternam beatitudinem.

Presbyteri vero et totius clerus sanctae ecclesiae, qui in servitio Dei stare debent, die noctuque, omnimodis irreprehensibiliter vivant coram saecularibus, et in omni loco, ut bonis illorum exemplis erudiantur multi. Et sit illorum meditatio in lege Dei, et in servitio ecclesiastico die noctuque. Non sint ebriosi, nec avari, nec verbosi in conviviis, nec divitias in hoc mundo quærentes, sed in caelesti regno aeternum sibi thesaurum præparantes. Ostendant itaque omnibus hominibus bonae conversationis exempla, et doceant populo Christi in veritate et fide, ut cum multiplici sanctarum animarum lucro appareant in conspectu Domini Dei nostri, et multiplici remuneratione digni efficiantur.

4. Adolescentes itaque et juniores sint obedientes senioribus in omni doctrina spirituali, nihil sine consilio seniorum agentes. Sint subditi in humilitate et obedientia, ut digni efficiantur secundum ætatis tempus opportunum ministrare Christo Deo. Qui in adolescentia non didicerit quæ bona sunt, quomodo habere vel docere poterit in senectute? Omnes enim ubique, sive divites, sive pauperes, sive seniores, sive juniores, sive domini, sive servi, sive prælati, sive subditi, Deum diligant, et illius præcepta custodiant diligenter. Sint veraces in sermonibus, justi in iudiciis, misericordes in pietate, solliciti in servitio, humiles in moribus, patientes contra omnes adversitates, et fidem rectam et catholicam diligenter discant, viventes in fide et spe et charitate. Jejunia publica in castitate custodiant, et eleemosynas ornent jejunia sua, ut quod sibi detrahunt pauperibus largiantur. Decimas quoque suas fideliter reddant Domino Deo omnipotenti, ut Dominus Deus benedictionem mittat super labores suos. Ad ecclesias sæpius veniant, et maxime diebus festivis, nec vaniloquium habeant in ecclesiis, sed orationibus et compunctione cordis, solliciti sint sicut decet in domo Dei et in conspectu altissimi regis. Et si quis in quolibet peccatolapsus ceciderit, citius per confessionem resurgat, et purget se in penitentiam, quia Dei misericordia dives est

ad ignoscendum peccantibus, si se convertere vult ad viam justitiæ, sicut ait propheta: *Nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur et vivat.* Item in alio loco de voluntate et operatione novissima: *In quacunque die conversus fuerit homo, vita vivit, et non morietur.* Diaboli itaque invidia nos suadet peccare; sed Domini misericordia, qui salutem desiderat nostram, hortatur nos a peccato converti ad viam justitiæ; ut digni esse efficiamur aeternæ gloriæ cum sanctis suis. Et hoc certissime scire debemus et credere, quod omnia opera nostra vel cogitationes in die novissimo judicabuntur. Peccatoribus autem qui nolunt peccata dimittere, et mandatis Dei obedire, aeterna erunt tormenta, in igne perpetuo cum diabolo et angelis suis. Qui vero se toto corde convertunt ad Deum omnipotentem, viventes in charitate, et Dei præceptis obedientes, aeterna erit gloria, beatitudo et lætitia, cum Christo et sanctis ejus, in sæcula sempiterna.

SERMO IV.

De octo beatitudinibus evangelicis.

1. Cum prædicaret Dominus Jesus in quodam loco, et multos infirmos curaret, multæ turbæ convenerunt ad eum, et ascendit excelsiorem locum, et cœpit docere eos, dicens: *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum. Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram. Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Beati qui esuriunt et sitiunt justitiam, quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur. Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quoniam ipsorum est regnum caelorum.* Beatitudinem regni caelorum Dominus promisit sua præcepta servantibus, et primo de humilitate loquitur dicens: *Beati pauperes spiritu, etc.* Ideo enim dicit *Pauperes spiritu*, ne putemus illos esse beatos quos necessitas et penuria pauperes facit; sed illi sunt vere beati, qui humiliantur in spiritu, et licet divitias habeant, non exaltantur in superbiam, sed in humilitate glorificant Deum, qui semper facit bene sperantibus in se. Humilitas enim omnium bonorum fundamentum est: *Quoniam ipsorum est regnum caelorum.* Per superbiam et inobedientiam perdidit homo regnum caelorum, ideoque per humilitatem et obedientiam debemus acquirere regnum Dei.

2. *Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram.* Mitis est nobis Deus, tribuitque nobis cuncta necessaria, quod propterea facit, ut nos mites simus et benigni proximis nostris, et bona semper quæ possumus libenter faciamus, sicut ipse Dominus in alio loco admonet dicens: *Discite a me quia mitis sum et humilis corde, et invenietis requiem animabus vestris.* Mites possidebunt terram, non istam corruptibilem terram quæ corporibus mortuorum plena est, quæ sæpe per superbiam opprimitur, et per sanguinea bella polluitur; sed illam terram habebunt mites, de qua dicit quidam sanctus: *Credo videre bona Domini*

apostolis et martyribus, cum confessoribus et sacris virginibus quæ sequuntur Christum quocunque ierit: ibi majora et meliora, suaviora et dulciora, jucundiora et amabiliora donata sunt sanctis, quam dici aut cogitari possit, quia, sicut dicit Apostolus, quod *oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus se gaudia*, ad quæ vos perducatur qui vos creavit. Hæc, filii, hæc, fratres charissimi, quæ vobis humiliter ego peccator ore suggessi, omnipotens Trinitas, Pater et Filius et Spiritus sanctus, sua virtute sensibus vestris salubrius et cordi loquatur, qui vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO VI.

De capitalibus peccatis et præcipuis Dei præceptis.

1. Audite et intelligite, charissimi, hoc est verbum fidei quod prædicamus, ut credamus in Deum Patrem omnipotentem, et in Jesum Christum filium ejus unicum Dominum nostrum, et credamus in Spiritum sanctum unum Deum omnipotentem in unitate et Trinitate, trinum in personis et nominibus, et unum in deitate majestatis et potestatis. Hoc est verbum fidei quod prædicamus, ut discernamus inter bonum et malum, inter pium et impium, inter justitiam et iniquitatem, id est, inter capitalia peccata et inter capitalia et principalia præcepta et mandata Dei. Hæc enim sunt capitalia peccata. Sacrilegium quod dicitur cultura idolorum. Omnia autem sacrificia et auguria paganorum, sacrilegia sunt, quemadmodum sunt sacrificia mortuorum defuncta corpora, vel super sepulera illorum, sive auguria, sive phylacteria, sive quæ immolant super petras, sive ad fontes, sive ad arbores, Jovi, vel Mercurio, vel aliis diis paganorum, quæ omnia dæmonia sunt, et multa alia quæ enumerare longum est, quæ universa, juxta judicium sanctorum Patrum, sacrilegia a Christianis vitanda et detestanda, et capitalia peccata esse dignoscuntur. Homicidium, adulterium, fornicatio, sive cum humana natura, sive cum animalibus et pecoribus, sive masculi cum masculis, sive femine cum feminis, ardentes in desideriis invicem. Hæc omnia capitalia peccata sunt. Furta et rapinæ, falsum testimonium, perjurium, detractio, cupiditas, superbia, invidia, odium, vana gloria, ebrietas, ista omnia capitalia peccata esse absque dubitatione comprobantur. Hæc sunt quæ mergunt homines in interitum et perditionem. Ista est malitia quam sanctus Petrus abjicere jussit, quando dicit: *Hoc est verbum quod evangelizatum est vobis. Deponentes igitur omnem malitiam et omne dolum*. De talibus dicit Paulus apostolus: *Qui talia agunt digni sunt morte; non solum qui faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus*. Hæc sunt opera Satanæ, quibus abrenuntiant Christiani in baptismo. Hæc opera Satanæ in die exitus nostri in nobis requiret, et si invenerit, nos reos sibi vindicat, et ad inferni claustra et ad æternas pœnas socum nos nudos et flentes et lugentes trahit, ubi mors semper patitur, et nunquam per mortem maligna vita finietur, ubi ardor sulfureis

flammis exæstuans et algor tremantibus ac lugentibus animabus intolerabilis et nunquam terminatur; ubi tenebras sine luce patientur oculi eorum, qui hic lucernam Domini, id est, sanctum Evangelium, videre oculis cordis noluerunt; ubi aures nihil nisi luctum et gemitum audient, quæ hic præcepta vitæ in Evangelio Christi audire noluerunt; ubi esuriunt et sitiunt in æternum, qui hic esurientibus et sitientibus miseris cibum et potum dare noluerunt; ubi semper mors optatur, sed non dabitur, ab his qui hic de morte sua cogitare noluerunt. Ibi generaliter omne malum invenitur, et nullum bonum videbitur.

2. Præcepta Dei sunt fides recta et vita immaculata. Fides recta fides catholica est, quam supra exposuimus. Dilectio Dei, id est, Dominum Deum diligere ex toto corde, et ex tota anima, et ex tota virtute. Deinde proximum tanquam semetipsum. Timor Domini, sicut scriptum est: *Initium sapientiæ timor Domini*. Pax, benignitas, patientia, humilitas, continentia, modestia, justitia, misericordia. Opera enim sunt misericordiæ, esurienti cibum dare, sitienti potum, nudum vestire, infirmos et in carcere inclusos visitare, et illis ministrare, hospites suscipere, mortuos sepelire, juste judicare, justitiam laudare, iniquitatem detestare et non facere, viduas et orphanos adjuvare, peregrinos suscipere, elemosinas in pauperes partiri, tribulationem patientibus subvenire, decimas annis singulis reddere, semper orare in omni loco dominationis ejus, castitatem servare et jejunium amare, pacem semper diligere, gratiarum actionem Deo de omnibus agere. Hæc facientibus et implentibus regna præparantur æterna. Illis Salvator mundi in die judicii dicturus est: *Venite, benedicti Patris mei, possidete regnum quod vobis paratum est ab origine mundi; tunc fulgebunt justi sicut sol in regno patris eorum*. Ubi est lux sine tenebris, et vita sine morte, ubi est lætitia sempiterna et gaudium sine fine, ubi majora et meliora bona spiritualia quam lingua humana exponere possit, sicut scriptum est, *quod nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus se*.

SERMO VII.

De fide et charitate.

1. Primo omnium quaerendum est homini quæ sit vera scientia, veraque sapientia, quia sapientia hujus sæculi stultitia est apud Deum. Scientia vera est, a diaboli servitio, quod sunt peccata, recedere, et sapientia perfecta est Deum colere secundum mandatorum illius veritatem, quia in his duobus vita beata acquiritur, sicut psalmista ait: *Diverte a malo, et fac bonum*, nec etiam sufficit cuiquam mala non facere, nisi etiam et bona faciat; nec bona facere, nisi etiam et mala omittat. Omnis ergo qui sic sapiens est, procul dubio beatus erit in æternum. Nulla melior est sapientia quam ea qua Deus secundum modulum humanæ mentis intelligitur et timeatur, et futurum ejus creditur judicium; vel quid est justius quam Deum diligere ejusque mandata custo-

dire, per quem, dum non fuerimus, creati sumus, et a servitute diaboli liberati, qui nobis omnia bona quæ habemus perdonavit? Ideo unusquisque instantissime bona quæ cepit perficere contendat, ut perpetuam a Domino mereatur mercedem accipere. Omnibus viribus diligatur Deus, qui custodit omnes qui ei corpus suum et animam subjiciunt bona voluntate et charitate sincera. Nam omnis creatura, velit aut nolit, uni Deo et Domino suo subjecta est. Sed hoc admonemur, ut tota voluntate servamus Domino Deo nostro.

2. Fides est prima quæ subjungat animam Deo, quæ cognitio divinitatis et scientia veritatis per fidem discenda est catholicam, quia *sine fide impossibile est placere Deo*. Vere beatus est qui et recte credendo bene vivit, et bene vivendo fidem rectam custodit. Igitur sicut otiosa est fides sine operibus bonis, ita nihil proficiunt opera bona sine fide recta. Ista est fides catholica, ut credamus in unum Deum Patrem omnipotentem, et in Filium ejus unicum Dominum nostrum Jesum Christum, et in Spiritum sanctum, id est, unus Deus, unius substantiæ Trinitas æterna; Deus ex quo omnia, per quem omnia, et in quo omnia.

3. In præceptis vero Dei charitas obtinet principatum, ideo diligenda est et tenenda, sine cujus perfectione nihil Deo placere posse, Paulus testatur apostolus. Unde et ipse Dominus a quodam scriba interrogatus quod esset mandatum maximum, respondit: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota mente tua*. Addidit quoque: *Secundum simile est huic: Diliges proximum tuum sicut te ipsum. In his duobus mandatis tota lex pendet et prophetæ*. Quod vero ait, ex toto corde et tota anima et tota mente, id est, toto intellectu, tota voluntate, et ex omni memoria Deum esse diligendum, Dei vero dilectio in observatione mandatorum ejus tota consistit, sicut alibi ait: *Si quis diligit me, sermones meos servat*. Unde et ipsa Veritas alibi ait: *In hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis, si dilectionem habueritis ad invicem*. Item Apostolus: *Plenitudo legis est dilectio*. Item Joannes evangelista: *Hoc mandatum habemus a Deo, ut qui diligit Deum, diligat et proximum suum*.

4. Si forte quislibet quærat quis sit proximus, sciat omnem Christianum recte proximum dici, quia omnes in baptismo Filii Dei sanctificamur, ut fratres simus spiritualiter in charitate perfecta. Nobilior est generatio spiritualis quam carnalis, de qua in Evangelio ipsa Veritas ait: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei*. Discat homo quæ sint præcepta Dei, et ea custodiat quantum valeat, et sic se cognoscat charitatem habere Dei. Nemo igitur quamvis ingenti peccatorum pondere prematur, de bonitate divinæ pietatis desperare debet. Sed in omni tribulationum angustia spe ad solatium supernæ pietatis currendum est, quia in Deo solo omnis spes et salus sine dubio consistit; qui vero Deum et Dominum fide-

ter amat et indesinenter coit, et ejus mandata perseveranter implet, æternam cum angelis gloriam perpetualiter possidere dignus efficiatur, cœleste regnum pro meritis patet. Igitur sicut omnibus æqualiter regni Dei prædicata est beatitudo, ita omni sexui, ætati, et personæ æqualiter secundum meritum dignitatem regni Dei patet introitus, ubi non est distinctio quis esset in sæculo, laicus vel clericus, dives aut pauper, junior vel senior, servus aut dominus, sed unusquisque secundum meritum boni operis perpetua coronabitur gloria.

SERMO VIII.

Qualiter hic vivatur, qualiter in futurum vivendum sit.

Cogitemus, dilectissimi fratres, assidue qualiter vivamus in hac præsentis vita, qualiter victuri simus post hujus vitæ terminum. Nullatenus itaque homines perire possunt, sicut animalia ratione carentia, sed omnis homo animam habet æternam, quæ judicabitur secundum ea quæ gessit in corpore, sive bonum, sive malum. Salus est enim uniuscujusque Dei obedire mandatis, illiusque tota intentione semper facere voluntatem, qui vult omnes homines salvos fieri et neminem perire. Ideoque post baptismi sacramentum secundum poenitentiam posuit purgationem, ut mala quæ post baptismi ablutionem agimus, poenitentiam medicamentis sanentur; ut qui prius in malis actibus fuimus, postea conversi in bonis operibus vivamus, quia non sufficit tantummodo mala derelinquere, nisi etiam mox et bona quæ mandata sunt nobis faciamus, dicente propheta: *Diverte a malo et fac bonum*. Nam superbiæ malum humilitatis bono immutandum est, ut qui fuimus per superbiam diaboli sectatores, per humilitatem simus imitatores Christi. Igitur per superbiam angelicæ potestates de cœlesti ceciderunt gloria, per humilitatem vero Christi humanum genus ad cœlestem vocatur gloriam. Initium omnis peccati superbia est, qua homo despexit mandatis obedire Dei sui. Inde fuit ruina primi hominis, quia contempsit mandato obedire Creatoris sui; et si ille primus homo per inobedientiam de paradisi ejectus est gaudiis, nos vero per obedientiam mandatorum Dei ad vitam valeamus pervenire perpetuam, dicente Domino in Evangelio cuidam se interroganti quomodo vitam æternam possidere potuisset: *Si vis vitam ingredi, serva mandata*; et in his mandatis Domini maximum est ac justissimum: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex omnibus viribus tuis. Secundum simile est huic: Diliges proximum tuum sicut te ipsum, in quo est: Quod tibi non vis, alteri ne facias*; quod ipsa natura hominis docet, quia nullus vult homo ut ei alter noceat. Ideo nulli debet ille nocere, et sicut nos desideramus ut alii nos adjuvent in nostris necessitatibus, ita et alios debemus adjuvare in suis necessitatibus secundum virium nostrarum possibilitatem, et benigni esse et misericordes ad omnes homines, sicut Deus Pater benignus est et misericors in nos, qui solem suum facit oriri super bonos et malos, et ad fructi-

ficanda semina pluviam dabit terræ nostræ, ut terra germinet et faciat fructum unde nostræ mortalitatis vita sustentetur. Idcirco necessarium est illum diligere, et ejus obedire mandatis, ut per ejus pietatem ab omnibus protegamur adversis, et æternis per cum valeamus abundare bonis. Nunquam enim illius nos deserit bonitas, si illius nos non derelinquamus voluntatem, et voluntas illius salus est nobis et prosperitas ac beatitudo æterna. Ideo tota virtute fugiamus vitia et crimina quæ diabolus suadet, facientes bona quæ Deus ipse nobis præcepit facere, hoc est dilectionem Dei et proximi, sicut prædiximus, pietatem et misericordiam in miseros. Non simus avari ad congregandum vel servandum, sed benigni ad largiendum, quia *proprie divitiæ redemptio est viri, et donorum quæ in pauperes fiunt Christus erit remunerator. Sicut aqua exstinguit ignem, ita elemosyna delet peccatum.* Similiter jejuniis, et orationibus, et abstinentia carnalium desideriorum, et in confessione et pœnitentia omnia possunt deleri peccata. Sed nullus in peccatis suis securus jaceat, quia nemo ultimum præscire poterit diem, sed surgat per confessionem et pœnitentiam, et revertatur ad dominum Deum suum, quia pius est ad ignoscendum, si nos pigri non erimus ad pœnitendum. Casti simus et sobrii in corpore nostro, fornicationes et alias fugientes immunditias corporales et omnes delectationes injustas depellamus a nobis. Mundemus corda et corpora nostra in conspectu Domini Dei nostri, ut digni simus habitaculum Spiritui sancto. Furta et rapinas, falsa testimonia, et perjuria, et homicidia, et his similia crimina nullus vestrum faciat, ne quisquam contra alium invidiam habeat, nec inimicitiam, nec dissensiones occultas, sed pacifice conversetur cum omnibus, Domino dicente: *Beati pacifici quoniam Filii Dei vocabuntur.* Comestiones, et ebrietates, et inania verba, et turpiloquia omnimodis cavete vobis: quia *ebriosi, ut dicit Apostolus, regnum Dei non possidebunt.* Anguria et incantationes et ligaturas nolite exercere, nec illis credere, quia diabolica hæc sunt argumenta, non Domini præcepta; sed ad Christi ecclesiam concurrite, ibi sanitatem corporum et salutem animarum querite vestrarum. In Dei enim omnipotentis potestate salus et vita omnium nostrorum est, cuius pietas nunquam deserit in se sperantes, quapropter per illius bonitatem speremus et credamus omnia nobis bona venire. Patientes simus, et nulli malum pro malo reddentes, sed indulgeamus in nos peccantibus, ut divina misericordia nobis dignetur indugere delicta nostræ, sicut in Dominica Oratione solemus dicere. Semper Deum habeamus ubique præsentem, et si coram homine timeamus peccare, quanto magis coram oculis Dei, qui omnia evidentissime conspicit, quæ nos cogitamus vel loquimur, vel agimus. Illum ubique habemus testem in vita nostræ, illum post hanc vitam judicem habemus, illius semper tota dilectione et tota virtute impleamus voluntatem, quatenus ille nobis gloriam æter-

nam cum sanctis suis concedere dignetur, ut dum impii pro peccatis et sceleribus suis flammis cum diabolo tradentur æternis, nos pro bonis operibus cum Christo et cœtibus angelicis gaudia æternæ beatitudinis, divina donante gratia, intrare mereamur.

SERMO IX.

Qui actus sint omni studio evitandi, et qui tota virtutum instantia sectandi.

1. Considerare oportet nos, charissimi, præsentis vitæ statum, vel qui actus sint nobis omni studio evitandi, vel qui tota virium nostrarum instantia sectandi. Inter omnia quæ hic agi possint semper aspicere debemus quomodo diabolo deceptor nostro resistamus, et quomodo Deo Jesu redemptori nostro placeamus. In eo illi placeamus, si hoc agimus quod ille jussit, et quod ille interdixit refutamus. Peccata vero et iniquitates prohibet nos committere, commissa pœnitentiæ medicamine citius curare. Recte itaque vivere et pie et æterna querere præcepit nobis, et unumquemque locum et conditionem suam diligenter procurare, ne vacuus appareat, vel minus utilis in loco suo. Una est enim corpori nostro anima, in qua vita consistit, sed multa sunt membra diversis distincta officiis. Sic in Ecclesia una est fides, quæ per charitatem ubique operari debet, sed diversam dignitates proprias habentes ministraciones. Nam alius ordo præpositorum est, alius subditorum; alius divitum, alius pauperum; alius senum, alius juvenum; et unaquæque persona habens sua propria præcepta, sicut unumquodque membrum habet suum proprium in corpore officium. Nam episcoporum officium est prava prohibere, pusillanimes consolari, protervos corripere. Deinde regius honor populis debet esse timori et venerationi, quia non est potestas nisi a Deo. Item, potentes et iudices omnes qui regi adhærent fideles sint oportet, et humiles, et misericordes, in æquitate judicare et non in rouneribus, viduas et pupillos et pauperes defendere, episcopis suis subditos esse, neminem vi opprimere, non injustis divitiis inhiare, sua magis indigentibus dare quam aliena rapere.

2. Item, sunt in populo Dei alii sapientes, et alii stulti. Sapientium est bona quæ sciunt et opere complere et aliis prædicare. Quid prodest viatori scire viam, si non vult intrare? Ille vero qui viam Dei scit et intrat, aliosque introducit, similis est firmamento, quod multis splendet sideribus. Qui vero multos ædificat, multorum mercede gloriatur. Debent itaque potentes Deum habere sibi præsentem semper, et licet hominem non timeant, Deum tamen metuant, et potestatem sibi concessam in Dei honorem et in salutem animæ suæ frueri. Qui vero stulti sunt et indocti, discant humiliter a sapientibus quia qui ignorat ignorabitur, ne ignorantia se putent excusari posse apud districtum judicem; ille considerat occulta uniuscujusque.

3. Tres distantie sunt in humano genere; alii sunt qui bene sciunt, et faciunt quæ sciunt: hi sunt

optimi hominum ac Deo proximi. Secundus gradus A est in hominibus qui per se bona nesciunt, volunt tamen discere a bene scientibus, et implere quæ didicerint, et horum vita utilis est in Ecclesia. Qui bona quæ ignorat discere contemnit, hujus vita omnibus inutilis est et plurimis noxia. Quapropter qui sciat bonum, faciat; et qui nesciat discat, ut et ille de sua scientia gaudeat, et hic de sua industria proficiat. Alii sunt in Ecclesia divites, alii pauperes. Pauperibus præceptum est humiles esse, et sperare in Deum, qui dixit: *Beati pauperes spiritu*, et meliores divitias tanto avidius amare, quanto his terrenis vacui sunt. Divitibus præceptum est sua dare, non aliena rapere, vestire, induere, quia multa sunt quæ divites per abundantiam divitiarum superflua faciunt, vel in cibo, vel in vestitu. Ideo refectio pauperum abluat peccata quæ superfluitas contraxit, quia *sicut aqua exstinguit ignem, ita elemosyna exstinguit peccatum*. Dives qui parcat divitiis non parcat animæ, aut cui largus est qui semetipso tenax est? Cogitet unusquisque quanto pretio ab igne præsentis, si cogatur ardere vel unum diem, velit se redimere, quanto est acrior ignis iudicii? Ignis gehennæ insuper æternus est. Ideo qui habeat divitias, præveniat faciem iudicis, et misereatur miseris, ut ei misereatur Deus, qui pauperi, ut dictum est, miseretur; fenereatur Domino, et ipse reddet ei. Senes vero dicet religiosos esse, compositis moribus, et canitiem ornare sobrietate, et semper de ingressu alterius vitæ cogitare. Adolescentes convenit obedientiæ et subjectioni seniorum operam dare, ut proficiant semper in domo Dei, ut meliores ac meliores fiant, nec vanis oblectationibus et noxiis cupiditatibus malignos se spiritus mancipare sinant, sed castos se et immaculatos studeant ad maturam perducere ætatem.

4. Parentibus quoque præceptum est ut erudiant filios suos in timore Dei. Quid enim parenti proficit, si habeat filium tormentis perpetuis deputatum? ideo diligentius erudiant in disciplina pietatis suos filios patres, ut benedictione hereditatis hic et in futuro sæculo habeant illos. Sed et filii obediant parentibus suis, nam et ipsemet Christus subditus fuisse parentibus suis legitur. Viri vero diligant uxores suas in castitate et conscientia pura, et quasi fragiliori vaseulo, honorem D eis competentem in timore Dei faciant, uxoresque viris suis sint subditæ in timore et fide, scientes a Deo constitutam esse subjectionem uxoris viro. Sunt quoque alia communia in Ecclesia omni dignitati, ætati et sexui, præcepta, ut est diligere Dominum Deum ex toto corde, ex tota mente, totaque virtute, et proximum sicut seipsum, nullusque hoc alteri faciat quod sibi fieri nollet. Patientia quoque omnibus necessaria est et compassionis affectus, et misericordiæ largitas, et justitiæ æquitas, et fidei puritas, et spei firmitas, orationumque instantia, et mansuetudo morum. His enim et hujusmodi hostiis promeretur divina clementia. Hæc enim salutis præcepta et omnibus conveniunt, et cunctis

necessaria esse noscuntur. His passibus iter cœlestis, et his clavibus supernæ patriæ janua panditur: Per hæc vestigia omnes sancti cursum vitæ præsentis peregerunt, et qui nunc regnant cum Christo per has semitas ad eum pervenerunt, nec est hæc via laboriosa, sed valde gloriosa, quæ brevi spatio peragitur, sed perpetua lætitia et gloria coronatur. Qui vero hæc pergere non cessat, angelicæ beatitudinis consors efficitur, et ipsius Domini Dei omnipotentis æterno fruitur aspectu, qui vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO X.

De Incarnatione Filii Dei et humani generis reparatione.

1. Primum omnipotens Deus hominem in paradiso ad suam imaginem et similitudinem creavit, et æternum eum esse voluit; sed postquam de paradisi gaudiis, culpa exigente, repulsus est primus humani generis parens, et in hujus exsilii atque cæcitatibus quam patimur ærumnam venit, jam illa cœlestis patriæ gaudia quæ prius contemplabatur videre non potuit. In paradiso quippe homo assueverat verbis Dei perfrui, beatorum angelorum spiritibus cordis munditia et celsitudine visionis interesse. Has autem homo delicias tunc amisit, cum in paradiso peccavit. Postquam huc cecidit primus homo, ab illo quod contemplabatur mentis lumine recessit, ex cuius videlicet carne nos in hujus exsilii cæcitate nati, audivimus quidem esse cœlestem patriam; audivimus ejus cives angelos Dei, audivimus eorumdem angelorum socios spiritus justorum perfectorum; sed carnales quique, quia illa invisibilia scire non valent per experimentum, dubitant utrumne sint quæ corporalibus oculis non vident. Dum esse summa et invisibilia audiunt, diffidunt an vera sint, quia sola hæc intima in quibus nati sunt visibilia noverunt, unde factum est ut ipse invisibilium et visibilium creator ad humani generis redemptionem unigenitus Patris veniret. Unigenitus Patris idcirco incarnatus est, ut nos ad fidem introduceret. O quanta est bonitas Dei nostri, qui nos creavit et liberavit, opprobria multa et irrisiones verborum pertulit a perfidis Judæis, ut nos per ejus exemplum veram patientiam servaremus, insultantium alapas accepit, ut animas credentium laqueis diaboli liberaret; a perfidorum sputis faciem non abscondit, ut nos ablueret aqua salutis; tacitus flagella toleravit, ut nos ab æternis suppliciis faceret salvos; colaphos pertulit, ut nobis peræones honores inter choros angelorum tribueret, in siti sua fellis amaritudinem accepit, ut nos æterna dulcedine debriaret, ut vitam mortuis præpararet, usque ad mortem ipsa Vita pervenit. Cur itaque asperum creditur ut a Deo homo toleret flagella pro malis, si tanta Deus mala pertulit ab hominibus pro bonis? aut qui sana intelligentia de percussione sua ingratus existit, si ipse hinc sine flagello non exiit, qui hic sine peccato vixit? Hæc omnia et alia multa redemptor noster pro nostra salute sustinuit, et nos debemus pro ejus amore omnia vitia et concupiscentias malas relinquere, quia ille nos in tantum amavit, ut pro nobis

ficanda semina pluviam dabit terræ nostræ, ut terra germinet et faciat fructum unde nostræ mortalitatis vita sustentetur. Idecirco necessarium est illum diligere, et ejus obedire mandatis, ut per ejus pietatem ab omnibus protegamur adversis, et æternis per cum valeamus abundare bonis. Nunquam enim illius nos deserit bonitas, si illius nos non derelinquamus voluntatem, et voluntas illius salus est nobis et prosperitas ac beatitudo æterna. Ideo tota virtute fugiamus vitia et crimina quæ diabolus suadet, facientes bona quæ Deus ipse nobis præcepit facere, hoc est dilectionem Dei et proximi, sicut prædiximus, pietatem et misericordiam in miseros. Non simus avari ad congregandum vel servandum, sed benigni ad largiendum, quia *proprie divitiæ redemptio est viri*, et donorum quæ in pauperes fiunt Christus erit remunerator. *Sicut aqua exstinguit ignem, ita eleemosyna delet peccatum*. Similiter jejuniis, et orationibus, et abstinentia carnalium desideriorum, et in confessione et pœnitentia omnia possunt deleri peccata. Sed nullus in peccatis suis securus jaceat, quia nemo ultimum præscribere poterit diem, sed surgat per confessionem et pœnitentiam, et revertatur ad dominum Deum suum, quia pius est ad ignoscendum, si nos pigri non erimus ad pœnitendum. Casti simus et sobrii in corpore nostro, fornicationes et alias fugientes immunditias corporales et omnes delectationes injustas depellamus a nobis. Mundemus corda et corpora nostra in conspectu Domini Dei nostri, ut digni simus habitaculum Spiritui sancto. Furta et rapinas, falsa testimonia, et perjuria, et homicidia, et his similia criminina nullus vestrum faciat, ne quisquam contra alium invidiam habeat, nec inimicitiam, nec dissensiones occultas, sed pacifice conversetur cum omnibus, Domino dicente: *Beati pacifici quoniam Filii Dei vocabuntur*. Comestiones, et ebrietates, et inania verba, et turpiloquia omnimodis cavete vobis: quia *ebriosi*, ut dicit Apostolus, *regnum Dei non possidebunt*. Auguria et incantationes et ligaturas nolite exercere, nec illis credere, quia diabolica hæc sunt argumenta, non Domini præcepta; sed ad Christi ecclesiam concurrite, ibi sanitatem corporum et salutem animarum querite vestrarum. In Dei enim omnipotentis potestate salus et vita omnium nostrorum est, cujus pietas nunquam deserit in se sperantes, quapropter per illius bonitatem speremus et credamus omnia nobis bona venire. Patientes simus, et nulli malum pro malo reddentes, sed indulgeamus in nos peccantibus, ut divina misericordia nobis dignetur indugere delicta nostra, sicut in Dominica Oratione solemus dicere. Semper Deum habeamus ubique præsentem, et si coram homine timeamus peccare, quanto magis coram oculis Dei, qui omnia evidentissime conspicit, quæ nos cogitamus vel loquimur, vel agimus. Illum ubique habemus testem in vita nostra, illum post hanc vitam judicem habemus, illius semper tota dilectione et tota virtute impleamus voluntatem, quatenus ille nobis gloriam æter-

nam cum sanctis suis concedere dignetur, ut dum impii pro peccatis et sceleribus suis flammis cum diabolo tradentur æternis, nos pro bonis operibus cum Christo et cœlibus angelicis gaudia æternæ beatitudinis, divina donante gratia, intrare mereamur.

SERMO IX.

Qui actus sint omni studio evitandi, et qui tota virtutum instantia sectandi.

1. Considerare oportet nos, charissimi, præsentis vitæ statum, vel qui actus sint nobis omni studio evitandi, vel qui tota virium nostrarum instantia sectandi. Inter omnia quæ hic agi possint semper aspicere debemus quomodo diabolo deceptor nostro resistamus, et quomodo Deo Jesu redemptori nostro placeamus. In eo illi placeamus, si hoc agimus quod ille jussit, et quod ille interdixit refutamus. Peccata vero et iniquitates prohibet nos committere, commissa pœnitentiæ medicamine citius curare. Recte itaque vivere et pie et æterna querere præcepit nobis, et unumquemque locum et conditionem suam diligenter procurare, ne vacuus appareat, vel minus utilis in loco suo. Una est enim corpori nostro anima, in qua vita consistit, sed multa sunt membra diversis distincta officiis. Sic in Ecclesia una est fides, quæ per charitatem ubique operari debet, sed diversam dignitates proprias habentes ministraciones. Nam alius ordo præpositorum est, alius subditorum; alius divitum, alius pauperum; alius senum, alius juvenum; et unaquæque persona habens sua propria præcepta, sicut unumquodque membrum habet suum proprium in corpore officium. Nam episcoporum officium est prava prohibere, pusillanimes consolari, protervos corripere. Deinde regius honor populis debet esse timori et venerationi, quia non est potestas nisi a Deo. Item, potentes et judices omnes qui regi adhærent fideles sint oportet, et humiles, et misericordes, in æquitate judicare et non in raueribus, viduas et pupillos et pauperes defendere, episcopis suis subditos esse, neminem vi opprimere, non injustis divitiis inhiare, sua magis indigentibus dare quam aliena rapere.

2. Item, sunt in populo Dei alii sapientes, et alii stulti. Sapientium est bona quæ sciunt et opere complere et aliis prædicare. Quid prodest viatori scire viam, si non vult intrare? Ille vero qui viam Dei scit et intrat, aliosque introducit, similis est firmamento, quod multis splendet sideribus. Qui vero multos ædificat, multorum mercede gloriatur. Debent itaque potentes Deum habere sibi præsentem semper, et licet hominem non timeant, Deum tamen metuant, et potestatem sibi concessam in Dei honorem et in salutem animæ suæ fructu. Qui vero stulti sunt et indocti, discant humiliter a sapientibus quia qui ignorat ignorabitur, ne ignorantia se putent excusari posse apud districtum judicem; ille considerat occulta uniuscujusque.

3. Tres distantie sunt in humano genere; alii sunt qui bene sciunt, et faciunt quæ sciunt: hi sunt

optimi hominum ac Deo proximi. Secundus gradus A est in hominibus qui per se bona nesciunt, volunt tamen discere a bene scientibus, et implere quæ didicerint, et horum vita utilis est in Ecclesia: Qui bona quæ ignorat discere contemnit, hujus vita omnibus inutilis est et plurimis noxia. Quapropter qui sciat bonum, faciat; et qui nesciat discat, ut et ille de sua scientia gaudeat, et hic de sua industria proficiat. Alii sunt in Ecclesia divites, alii pauperes. Pauperibus præceptum est humiles esse, et sperare in Deum, qui dixit: *Beati pauperes spiritu*, et meliores divitias tanto avidius amare, quanto his terrenis vacui sunt. Divitibus præceptum est sua dare, non aliena rapere, vestire, induere, quia multa sunt quæ divites per abundantiam divitiarum superflua faciunt, vel in cibo, vel in vestitu. Ideo refectio pauperum abluat peccata quæ superfluitas contraxit, quia sicut aqua exstinguit ignem, ita elemosyna exstinguit peccatum. Dives qui parcat divitiis non parcat animæ, aut cui largus est qui semetipso tenax est? Cogitet unusquisque quanto pretio ab igne præsentis, si cogatur ardere vel unum diem, velit se redimere, quanto est acrior ignis iudicii? Ignis gehennæ insuper æternus est. Ideo qui habeat divitias, præveniat faciem iudicis, et misereatur miseris, ut ei misereatur Deus, qui pauperi, ut dictum est, miseretur; fenereatur Domino, et ipse reddet ei. Senes vero decet religiosos esse, compositis moribus, et canitiem ornare sobrietate, et semper de ingressu alterius vitæ cogitare. Adolescentes convenit obedientiæ et subjectioni seniorum operam dare, ut proficiant semper in domo Dei, ut meliores ac meliores fiant, nec vanis oblectationibus et noxiis cupiditatibus malignos se spiritus mancipare sinant, sed castos se et immaculatos studeant ad maturam perducere ætatem.

4. Parentibus quoque præceptum est ut erudiant filios suos in timore Dei. Quid enim parenti proficit, si habeat filium tormentis perpetuis deputatum? ideo diligentius erudiant in disciplina pietatis suos filios patres, ut benedictione hæreditatis hic et in futuro sæculo habeant illos. Sed et filii obediant parentibus suis, nam et ipse et Christus subditus fuisse parentibus suis legitur. Viri vero diligant uxores suas in castitate et conscientia pura, et quasi fragiliori vaseculo, honorem D eis competentem in timore Dei faciant, uxoresque viris suis sint subditæ in timore et fide, scientes a Deo constitutam esse subjectionem uxoris viro. Sunt quoque alia communia in Ecclesia omni dignitati, ætati et sexui, præcepta, ut est diligere Dominum Deum ex toto corde, ex tota mente, totaque virtute, et proximum sicut seipsum, nullusque hoc alteri faciat quod sibi fieri nolle. Patientia quoque omnibus necessaria est et compassionis affectus, et misericordiæ largitas, et justitiæ æquitas, et fidei puritas, et spei firmitas, orationumque instantia, et mansuetudo morum. His enim et hujusmodi hostiis promeretur divina clementia. Hæc enim salutis præcepta et omnibus conveniunt, et cunctis

necessaria esse noscuntur. His passibus iter cœlestis, et his clavibus supernæ patriæ janua panditur: Per hæc vestigia omnes sancti cursum vitæ præsentis peregerunt, et qui nunc regnant cum Christo per has semitas ad eum pervenerunt, nec est hæc via laboriosa, sed valde gloriosa, quæ brevi spatio peragitur, sed perpetua lætitia et gloria coronatur. Qui vero hæc pergere non cessat, angelicæ beatitudinis consors efficitur, et ipsius Domini Dei omnipotentis æterno fruitur aspectu, qui vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO X.

De Incarnatione Filii Dei et humani generis reparatione.

1. Primum omnipotens Deus hominem in paradiso ad suam imaginem et similitudinem creavit, et æternum esse voluit; sed postquam de paradisi gaudiis, culpa exigente, repulsus est primus humani generis parens, et in hujus exsiliis atque cæcitatibus quam patitur ærumnam venit, jam illa cœlestis patriæ gaudia quæ prius contemplabatur videre non potuit. In paradiso quippe homo assueverat verbis Dei perfrui, beatorum angelorum spiritibus cordis munditia et celsitudine visionis interesse. Ille autem homo delicias tunc amisit, cum in paradiso peccavit. Postquam huc cecidit primus homo, ab illo quod contemplabatur mentis lumine recessit, ex cujus videlicet carne nos in hujus exsiliis cæcitate nati, audivimus quidem esse cœlestem patriam; audivimus ejus civis angelos Dei, audivimus eorumdem angelorum socios spiritus justorum perfectorum; sed carnales quique, quia illa invisibilia scire non valent per experimentum, dubitant utrumne sint quæ corporalibus oculis non vident. Dum esse summa et invisibilia audiunt, diffidunt an vera sint, quia sola hæc infima in quibus nati sunt visibilia noverunt, unde factum est ut ipse invisibilium et visibilium creator ad humani generis redemptionem unigenitus Patris veniret. Unigenitus Patris idcirco incarnatus est, ut nos ad fidem introduceret. O quanta est bonitas Dei nostri, qui nos creavit et liberavit, opprobria multa et irrisiones verborum pertulit a perfidis Judæis, ut nos per ejus exemplum veram patientiam servaremus, insultantium alapas accepit, ut animas credentium laqueis diaboli liberaret; a perfidorum sputis faciem non abscondit, ut nos ablueret aqua salutis; tacitus flagella toleravit, ut nos ab æternis suppliciis faceret salvos; colaphos pertulit, ut nobis peregrinos honores inter choros angelorum tribueret, in siti sua fellis amaritudinem accepit, ut nos æterna dulcedine debriaret, ut vitam mortuis præpararet, usque ad mortem ipsa Vita pervenit. Cur itaque asperum creditur ut a Deo homo toleret flagella pro malis, si tanta Deus mala pertulit ab hominibus pro bonis? aut qui sana intelligentia de percussione sua ingratus existit, si ipse hinc sine flagello non exiit, qui hic sine peccato vixit? Hæc omnia et alia multa redemptor noster pro nostra salute sustinuit, et nos debemus pro ejus amore omnia vitia et concupiscentias malas relinquere, quia ille nos in tantum amavit, ut pro vobis

summum sanctum sanguinem fuderit. Sequamur ergo, A fratres charissimi, districtam et asperam redemptoris viam. Non nos terrenarum amor superet, non superbia inflat, non ira dilaniet, non luxuria polluat, non invidia consumat. Amore nostro, fratres charissimi, redemptor noster occubuit, et nos amore ejus discamus vincere nosmetipsos. Quod si perfecte agimus, non solam imminentes poenas evadimus, sed communi cum martyribus gloria remuneramur.

2. Hanc itaque spem habentes, fratres charissimi, mundemus nos ab omni inquinamento carnis et spiritus, et quidquid malum ac sordidum est, nec corpore agamus, nec animo cogitemus, sicut decet sanctos, ut in futura resurrectione ad gloriam, non ad poenam, ire mereamur. Alii enim resurgunt ut a Deo caelestia praemia consequantur, alii vero ut cum diabo aeterna tormenta patiantur. Sic enim de iniquis et injustis Dominus in Evangelio dicit: *Tunc ibunt impii in ignem aeternum, justi autem in vitam aeternam.* Hanc ergo, fratres charissimi, resurrectionem, quae apostolicis ac divinis vocibus roborata est, firmissime custodite. Scitote resurrexisse a mortuis Dominum nostrum Jesum Christum, et immortalem factum sedere ad dexteram Patris, qui nos ad similia resurrectionis praemia provocare dignatur. Exhibete ergo vos dignos quibus caelestis et aeterna illa gloria conferatur, quam tunc potestis adipisci, si vos sanctos in omnibus servetis. Abstinetes vos ab omni opere malo, ab odio, inimicitias, ebrietatibus, fornicatione, a furto et perjuriis. Quia haec omnia et his similia odit Deus, et eos qui ista faciunt puniet in futuro. Estote ergo benigni, misericordes, humiles, pudici, et ea semper operantes quae in sanctis suis Deus diligit, ut possitis cum sanctis ejus ad vitam aeternam pervenire, per Jesum Christum Dominum nostrum, qui nos protegere in omnibus, et sua gratia adjuvare dignetur. Ipsi gloria cum Patre et Spiritu sancto in omnia saecula saeculorum.

SERMO XI.

De duobus regnis a Deo statutis.

Duo regna statuit Deus, praesentis dico temporis et futuri, et tempora utrique constituit, statuitque expectare iudicii sui diem, quam ipse definiit, in qua habenda sit rerum omnium animarumque discretio, ut impii quidem pro peccatis suis igni tradantur aeterno, hi vero qui secundum voluntatem conditoris Dei vixerunt, pro bonis operibus benedictione suscepta, clarissima luce fulgentes, introducti ad aeternum saeculum, ineffabilem bonorum munera aeterna percipiant. Modo fratres diem purificationis sancta, et spirituales jam animae sunt, in quibus aliqua corporis fatigatio, animae vero luera inveniuntur, et ideo, sicut Apostolus dicit: *Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis*, ideo vacare Deo studeamus soli, et chara saeculi transentia relinquamus, et Deo pio patri adhaeremus, admonente psalmista ac dicente: *Vacate et videte, quoniam ego sum Dominus.* Vacare ergo Domino est laudibus ejus insistere, et opera peccatorum per poenitentiam abicere, et ad

Deum conditorem convertere. Nolite imitari malos Christianos. Sunt enim, quod pejus est, qui post baptismum multa crimina et peccata committunt, et medicamentum poenitentiae non requirunt, sed per omnes scelerum campos, laxatis peccatorum habenis, per praecipitia luxuriae feruntur infernis, et sine ulla compunctione vel correctione vitae ad altare accedere et communicare praesumunt. Vos vero qui baptizati estis, nolite imitari tales, ne forte si eos imitari volueritis, cum ipsis aeterno supplicio pereatis. Custodite in vobis baptismi sacramentum, ebrietatem velut inferni foveam fugite, superbiam, invidiam, vanitatem quasi gladium diaboli pertimescite. Nolite detrahere, quia, sicut scriptum est: *Qui detrahit fratri suo eradicabitur de terra viventium.* Nolite maledicere, quia scriptum est: *Neque maledicentes regnum Dei possidebunt.* Nolite falsum testimonium dicere, quia scriptum est: *Testis falsus non erit impunitus.* Nolite mentiri propter quod scriptum est: *Os quod mentitur occidit animam.* Nolite vos invicem odio habere, quia scriptum est: *Qui odit fratrem suum homicida est*, quia quicumque fecerit hoc mali, perdit baptismi sacramentum. Nolite facere furtum in quolibet ingenio. Fraudes nolite committere. Statera dolosa et mensuras duplices quasi mortifera venena vitate. Ad ecclesiam frequenter convenite, sacerdotibus vestris et honorem et amorem impendite. De ipsa substantia vestra et decimas reddite, et secundum vires vestras eleemosynas facite, nolite munera super innocentes accipere, sed quotiescumque causas auditis, Deum attendite, et justum iudicium judicate, ne forte dum pecuniam injuste vultis acquirere, aeternum supplicium non possitis evadere. Qui de salute animae suae attentius cogitat, unde laeditur quantum potest fugiat; qui enim non cogitat nisi de ista tantum vita, animalibus et pecoribus similia est. Quid enim quaerunt animalia nisi manducare et libere atque dormire? Talis est qui plus cogitat de carne sua quam de anima, qui plus diligit gulum aut luxuriam quam castitatem atque justitiam. Scire debetis, charissimi, quia ideo Christiani facti sumus, ut semper de futuro saeculo et de aeterna beatitudine cogitemus, et plus pro anima quam pro corpore laboremus, quia caro nostra paucis annis erit in mundo. Anima enim nostra, si bene agimus, sine fine regnabit in caelo. Poenitentiam itaque agamus, fratres, ut peccatorum propitiatorem Deum habere mereamur. Deprecemur eum, quia exacerbavimus eum; humiliemur, ut exaltet nos; defleamus, ut letificet nos, plangamus, ut consoletur nos; projiciamus a nobis consuetudinem malam et quasi vestimento virtute animi induamur, maxime nos qui jam conversationem angelicam promeruimus, ut ad angelorum consortium mereamur pervenire, ubi, ab auditu malo liberati, illam felicem et desiderabilem vocem mereamur audire: *Euge, serve bone et fidelis, intra in gaudium Domini tui*, praesente Dominico nostro Jesu Christo qui vivit et regnat in saecula saeculorum. Amen.

SERMO XII.

Exhortatio de jeuniis Quadragesimæ.

1. Nos sumus constituti, dilectissimi fratres, ut vobis viam salutis vestræ ostendamus, prout divina clementia intelligentiam nobis dare dignatur. Ideo rogamus ut intenta mente et pia devotione Domini mandata in omni hora diligenter facere studeatis, ut, in charitate divina firmati, nullis tentationibus ab illa separemini, sed semper facientes quod bonum est, abundetis in spe et virtute Spiritus sancti, ut per ejus gratiam fidem quam accepistis et baptismum conservare valeatis ante conspectum summi Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi, quia creati sumus ad laudem sui sancti nominis, qui dilexit nos et lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo, quia mortem pro nobis sustinuit, ut per suam mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium, id est, diabolum, et humanum genus ab ejus potestate eripiens, aperuit credentibus regna cælorum, ubi perfruuntur vitam æternam fideles, fructum maximum habentes æternæ vitæ. Maximus fructus est solus Deus, vitæ æternæ remunerator, et ideo secundum solum Deum et Dominum nostrum adoremus, et ipsi soli serviamus, ut ipse nos remunerare dignetur fructum amplissimum. Fugiamus omnia quæ diabolicæ subjacent potestati, ut, divina virtute roborati, prævaleamus contra ejus antiquas nequitiis.

2. Debemus, charissimi fratres, misericordiam redemptoris nostri Domini Jesu Christi omni devotione semper laudare, et pia intentione ejus præcepto nos subdere, cum bona voluntate et charitate sincera, maxime tamen in istis sanctis diebus quæ nunc incipiunt, animam nostram et corpus jejunando, orando, eleemosynam dando, majestati divinæ committere, quia pro nostra salute Jesus Christus Dominus noster ad homines veniens, jejunavit quadraginta diebus et quadraginta noctibus, et nullum omnino cibum sumpsit. Nos quoque, in quantum possumus, annuo Quadragesimæ tempore, carnem nostram per abstinentiam affligere conamur, quia opus est nobis ut ab illicitis cogitationibus verbisque et factis jejunemus, viventes in cælestibus spiritualibusque præceptis. Lege Mosaica universo populo est præceptum decimas et primitias offerre Domino Deo. Ita debemus principia voluntatum, consummationesque operum nostrorum ad Dei gratiam offerre, et in nostro corpore persolvere decimas dierum anni, nunc in isto sacratissimo tempore, quia isti sunt dies qui constituuntur ad hoc, ut carnis nostræ decimas in his Deo demus. A præsentem enim die, ut nostis, charissimi fratres, usque in pascha dies quadraginta et duo sunt, quorum triginta sex jejunamus, et sex dominicis cum lætitia usi sumus victum nostrum. Dum vero per trecentos sexaginta dies annus ducitur, totum anni tempus xxxvi dierum numero decimatur. His diebus oportet nos ad ecclesiam venire, actuumque nostrorum operatione, mundo corde et casto corpore in conspectu divinæ

A majestatis humiliter offerre, rogando Deum omnipotentem, ut nobis indulgere dignetur, quod negligentius totum annum viximus quam debuimus. Hæc, fratres charissimi, sapienter ac fideliter cogitantes, ad penitentiam remedia confugere festinemus, et per castitatem, per opera justitiæ et misericordiæ, æterna nobis apud Deum præmia comparemus. Et diligentius debemus dies istos bene operando peragere, quia magnam indulgentiam peccatorum nostrorum apud Deum merentur jejunia, si propter aurorem Dei aguntur, et non per gloriam inanem.

3. Hoc est perfectum jejunium et rationale, quando corpus nostrum jejunat, anima orat, facilius per jejunium oratio penetrat cælum. Tunc enim homo spiritualis effectus angelis conjungitur. Per hoc enim prosternuntur vitia, humiliabitur caro, diaboli tentamenta vincuntur. Nolite negligere animam vestram, sed sicut carni vestræ, ne deficiat, cibos quotidie præbetis, sic mentis vestræ quotidiana alimenta bona sint opera. Cibo corpus pascitur, pio opere spiritus nutriatur; quod morituræ carni tribuitis, victuræ in perpetuum animæ non negetis. Vita corporis anima est: vita animæ Deus est, et sicut corpus mortuum est sine anima, ita anima mortua est sine Deo. Ideo Jesum Christum salvatorem nostrum habeamus in corde per opera bona, ut animam nostram et corpus conservare dignetur. Rectum est unicuique diligere Dominum Deum ex toto corde, ex tota mente, totaque virtute, et proximum sicut seipsum; nullusque hoc alteri faciat, quod sibi fieri non vult. Idecirco, charissimi, videte, ut mundetis corda vestra, et ut castigetis corpora vestra, ut digni habeamini Spiritum sanctum accipere, cujus habitatio et domus estis, recte credentes et bene agentes, non mortalis, sed æterna spiritualis.

4. Vigilate, fratres, in omni opere bono, retinete in memoria quæ audistis in prædicatione salutis vestræ, et facite quæ præcepta sunt. Habete Christum in corde, et signum sanctæ crucis in fronte. Multos habemus inimicos invisibiles, qui cursum nostrum impedire contendunt, et loquos subversionis suæ ponunt in itineribus nostris, ut irretitos dilectionibus noxiis gressum vitæ nobis intercludant. Contra hos signaculo crucis Christi armate vos, quia hoc est quod fugiant et timent maligni spiritus, inimici nostri, quia per hoc signum illi damnati sunt, per hoc et nos liberati sumus. Hoc ad omne opus primum ponamus, hoc dormientes munit et vigilantes armet, ne nobis insidians hostis dormientibus vel vigilantibus in aliquo negotio possit nocere. Nam et rex noster, hoc est Jesus Christus, si nos viderit pro quacunque tribulatione vel metu ad suum convolare vexillum, statim nos dextra potentiæ suæ ab omni adversitate in laudem et gloriam nominis sui sancti eruet et proteget. Est namque laudandus et colendus verus Deus, qui sperantes in se custodit. Illum rogemus, dilectissimi fratres, ut nos hic protegat et ad vitam perducatur æternam.

SERMO XIII.

Quare jejunia Quadragesimæ magis aliis jejniis veneranda sint.

Debemus, fratres charissimi, semper in omni tempore nos humiliare et servire Domino Deo nostro, sed maxime in istis sanctis diebus Quadragesimæ. Indicamus vobis, fratres, quare ista sancta Jejunia magis aliis jejniis venerare debemus: quia Redemptor noster, ad homines veniens, jejunavit quadraginta diebus et quadraginta noctibus, et nullum omnino cibum sumpsit. Nos quoque, in quantum possumus, cum Dei adjutorio per abstinentiam mundæ nos a peccatis nostris. Scitis quia a præsentī die usque ad paschalis solemnitate gaudia sex hebdomades veniunt, quarum videlicet dies quadraginta et duo sunt, ex quibus dum sex dies Dominici abstinentiæ subtrahuntur, non plus in abstinentia quam xxxvi dies remanent; dum vero per trecentos et sexaginta dies annus ducitur, nos enim per xxxvi dies affligimur, quasi anni nostri decimas Deo damus, ut qui nobismet ipsis per acceptum annum vivimus, auctori nostro nos in ejus decimis per abstinentiam subdamus. Unde, fratres charissimi, sicut offerre in lege jubemini decimas rerum, ita offerre contendite et decimas dierum. Unusquisque, in quantum virtus suppetit, carnem mace-ret, ejusque desideria affligat, quia caro nos læta traxit ad culpam, afflicta reducat ad veniam, ut qui per peccatum cecidimus, per veniam resurgamus, et semper quod bonum est faciamus, quia apostolus dicit: *Unusquisque quodcumque bonum fecerit, hoc percipiet a Domino.* Unde, fratres, quodcumque boni facere potestis, facite sine tristitia, quia scriptum est: *Hilarem enim datorem diligit Deus.* Studeat vero ab omni opere malo se unusquisque continere, et non solum a fornicatione, quod etiam nunquam facere licet, sed etiam a legitimo conjugio se abste- neat in istis quadraginta diebus. Aljiciat similiter a se jocos otiosos et verba vana et turpia, et medite- tur die ac nocte omne opus suum ad laudem Domini nostri Jesu Christi convertere, cum sanctis orationi- bus et vigiliis et elemosynis, et in ecclesia conveni-entibus, et quando ad ecclesiam venerit, roget Deum omnipotentem, ut dirigat viam ejus ad ipsius voluntatem, et sua dimittere peccata dignetur, et verbum Dei libenter audiat, et alterum non impedi- at, quia Dominus nos admonet dicens: *Petite et dabitur vobis, quærite et invenietis, pulsate et aperietur vobis.* Et ista sancta jejunia in voluntate Dei peragamus, quia jejunium res sancta est, opus cæleste, quod qui sancte agit, Deo jungitur et spiritualis efficitur. Per hoc enim prosternuntur vitia, humiliatur caro, dia- boli tentamenta vincuntur. Ideo fugiamus omnia vitia, fornicationem, immunditiam, inimicitiam, con- tentionem, æmulationem, iram, rixam, dissensionem, homicidium, invidiam, ebrietates, comessiones, et habeamus charitatem et gaudium, pacem et longanimitatem, patientiam et bonitatem, modestiam et continentiam, ut instructi bonis operibus, vincere

A valeamus tentamenta diaboli, et crescere in timore Dei, et nunc et semper ejus facere voluntatem, quia omnibus horis oportet nos esse ornatos et splendidos et maxime in istis xl diebus, quia in his, ut superius diximus, anni nostri decimas Deo dare debemus. Fratres charissimi, mundemus semper corpus et animam, ut in hora exitus nostri Deo digni inveniamur, et in die judicii, cum Dominus noster Jesus Christus venerit in majestate sua cum angelis suis, mereamur ad vitam æternam venire, et ibi semper beate vivere, ubi est certa securitas, æcura tranquillitas, tranquilla jucunditas, felix æter- nitas, æterna felicitas, ubi est amor perfectus, timor nullus, æterna salus exuberat, veritas regnat, ubi nec fallit quisque, nec fallitur, ubi sunt omnia bona Dominus noster Jesus Christus, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. Ipse nobis concedat ut ad illam vitam et felicitatem perveniamus. Amen.

SERMO XIV.

In die solemnitate paschalis.

1. Gratias Deo Salvatore nostro, qui nos sanos pervenire permisit ad celebrandum diem Dominicum paschalis solemnitate. Hodie in universo mundo in sanctis Christi Ecclesiis resurrectio nostri Salva- toris Jesu Christi Domini nostri celebratur. Ideo decet, fratres charissimi, ut aliquid de tam magna solemnitate loquamur. Apparuit autem Jesus Chri- stus in carne, mori dignatus est ex voluntate, re- surrexit ex potestate, et ostendit exemplo quod nobis promisit in præmio. Solus ille in tempore mortuus est, et tamen solus minime surrexit. Nam scriptum est: *Multa corpora sanctorum quæ dormierunt resur- rexerunt.* Ecce cum Deo homines resurrexisse cog- noscimus, et quos puros fuisse homines non dubi- tamus. Si igitur membra nostri Redemptoris sumus, præsumamus in nobis quod gestum constat in ca- pite, quod est Christus Jesus. Ille enim, sicut Pau- lus apostolus dicit: *Mortuus est propter delicta nos- tra, et resurrexit propter justificationem nostram.* O magna clementia Redemptoris nostri unigeniti Filii Dei, et Salvatoris nostri Jesu Christi Domini nostri, qui venit in hunc mundum peccatores sal- vos facere, quia omnes homines ante adventum Salvatoris per culpam rei erant primæ prævarica- tionis Adam et Ævæ uxoris ejus!

2. Audistis sæpe, fratres charissimi, quomodo primi parentes nostri Dei præceptum transgressi sunt, et nunc breviter dicamus. Erant enim consti- tuti in paradiso felicitatis tantæ, ut si voluissent in illa paradisi beatitudine custodire ut a fructu pro- hibitæ arboris se abstinerent, semper absque morte et miseria fuissent. Præcepit enim eis Dominus Deus, ut de fructu unius arboris non manducarent, ne totum eis licitum esse putarent, et similes se Deo crederent, si nulla lege tenerentur, et paradus ille in terra positus est, et tamen tantæ, sicut supra diximus, felicitatis, ut si Dei præceptum custodirent, semper absque morte et miseria fuissent, donec

translati essent in regna caelestia. Sed antiquus hostis invidendo de tanta gloria hominis, quia noluit ut homo tantam haberet felicitatem, de qua ipse per suam superbiam dejectus est, quia a Deo bonus fuit creatus, sed per suam superbiam cecidit de caelo, et ideo invidet de hominis gloria, quia ille perdidit suam, propterea tentando per serpentem suavitati mulieri ut ederet de fructu illius ligni de quo Dominus praecepit ut non ederent, et dixit: *Si gustaveritis de ligno, aperientur oculi vestri, et eritis sicut dii, scientes bonum et malum.* Consensit mulier suasioni, et comedit, et dedit viro, et comedit ipse, et tunc post peccatum ambo dejecti sunt de paradiso in hanc miseram vitam, et omnis homo propter illam transgressionem sub mortis imperio tenebatur, et omnes ad inferni claustra descenderunt, justitamen ibi non arserunt, sed tamen fuerunt in inferno, sedentes in tenebris et umbra mortis, et nullus hominum potuit illam damnationem a se excutere, sed omnes in inferno detenti sunt, donec Jesus Christus Dominus noster per uterum Mariae semper virginis nasci in mundo dignatus est, ut idem fieret hominum liberator qui fuit creator, et in eadem carne, quam pro nostra omniumque salute suscepit, multas injurias a perfidis Judaeorum populis sustinuit, non ut se vindicare non potuisset, sed exemplum nobis patientiae exhibuit, ut cum tolerantia tribulationes et injurias patiamur. Ille tentationes diaboli sustinuit, et eum sua virtute superavit, et in abyssum eum sua divinitate mergere potuit, et tamen nisi mansuetudinis verba non respondit. Toleravit a perfidis Judaeis multa blasphemia verborum et insuper flagella, sputa, alapas, spineam coronam, et incisiones multas, et post ista omnia et alia multa, in cruce positus, clavis corpus suum perforari non renuit, animam ponendo mortem sustinuit, nulla necessitate, sed propria voluntate in sepulcro carnem reposuit, et ad inferna descendit, et mortis principem colligavit, id est, diabolum, vectes ferreos portarum inferni confregit, et omnes justos inde eripiens, in libertatem pristinam revocavit, resurgensque a morte, lucem salutis aeternae nobis in se credentibus demonstravit.

3. Hanc resurrectionis ejus gloriam annua devotione venerantes hodie colimus. Laetemur ergo, dilectissimi, et exultemus in Domino, quia in ista sancta solemnitate Redemptor noster resurgendo vitam nobis immortalem ostendit, et per suam gratiam daturus est, si nolumus transmigrare ad virtutes a vitiis. Idcirco mundanus nos ab omni iniquitate et serviamus Domino Deo nostro Jesu Christo, quia ille pro nobis suum sanctum sanguinem fudit, ut nos redimeret ab omni iniquitate. Ideo debemus sancte et juste et pie vivere in hoc saeculo, et nihil ante Dei amorem ponere, qui nos in tantum dilexit, ut pro nobis, sicut diximus, ipse moreretur. Nunc, fratres charissimi, ejus resurrectionem gaudentes celebremus, et ei puro corde et casto corpore, nosmetipsos praeparemus, ut per haec festa paschalia, quae

hic agimus, pervenire ad caelestia mereamur, et ibi semper beate vivere cum sanctis angelis et cum omnibus justis, sicut ipse Dominus dixit: *Tunc justi fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum.* Ad illam aeternam laetitiam nos perducere dignetur, qui nos creavit Jesus Christus Dominus noster, qui regnat cum Patre in unitate Spiritus sancti Deus per omnia saecula saeculorum. Amen.

SERMO XV.

De abrenuntiatione in baptismo.

1. Audite, fratres, et attentius cogitatis quid in baptismo renuntiastis. Abrenuntiastis enim diabolo, et omnibus operibus ejus et omnibus pompis ejus. Quid sunt ergo opera diaboli? Haec sunt superbia, idololatria, invidia, homicidium, detractio, mendacium, perjurium, odium, fornicatio, adulterium, omnis pollutio, furta, falsum testimonium, rapina, gula, ebrietas, turpiloquia, contentiones, ira, veneficia, incantationes et sortilegos exquirere, strigas et fictos lupos credere, abortum facere, Dominis inobedientes esse, phylacteria habere. Haec et his similia mala opera sunt diaboli, et his omnibus in baptismo renuntiastis, et, sicut Apostolus dicit: *Qui talia agunt digni sunt morte, et regnum Dei non consequentur.* Sed quia credimus per Dei misericordiam ut his omnibus superius dictis corde et opere renuntietis, ut veniam consequi mereamini, admotheo vos, fratres charissimi, ut reminiscamini quod omnipotenti Deo promisistis.

2. Primitus enim promisistis credere in Deum omnipotentem, et in Jesum Christum Filium ejus, et in Spiritum sanctum, unum omnipotentem Deum in Trinitate perfecta.

3. Haec sunt mandata Dei quae facere et conservare debetis, ut Deum, quem confessi estis, diligatis ex toto corde, ex tota mente, et ex tota virtute. Deinde proximos vestros tanquam vosmetipsos. In his omnibus mandatis tota lex pendet et prophetarum. Estote patientes, estote misericordes, benigni, casti, impolluti. Filios docete ut Deum timeant, familiam similiter. Discordes pacate. Qui causas audit, juste judicet, munera non accipiat, quia munera obtineant etiam sapientes.

4. Diem Dominicum observate, ad ecclesiam convenite, ibi orantes et non verboisantes. Eleemosynas date juxta vires, quia *sicut aqua exstinguit ignem, ita eleemosyna exstinguit peccatum.* Hospitalis invicem peregrinos suscipite, infirmos visitate, viduis et pupillis ministrare, decimas reddite ecclesiis, et quod tibi non vis, alii ne facias. Deum solum ubique timete. Servi subditi estote dominis, et domini justitiam conservate servis. Orationem Dominicam et Symbolum tenete, et filii vestris tradite et filiis vestris, quorum in baptismo fidejussores exististis. Jejunium amate, justitiam diligite, diabolo resistite, Eucharistiam per tempora sumite. Haec sunt opera quae Deus jussit facere et conservare, et his similia.

5. Venturum Christum credite, et cordis resur-

rectionem, et iudicium omnium hominum. Ibi discernuntur impii in ignem æternum, iusti autem in vitam æternam. Ibi est vita cum Deo sine morte, lux sine tenebris, salus sine ægritudine, satietas sine fame, felicitas sine timore, gaudium sine tristitia. Ibi æterna gloria, ibi fulgebunt iusti sicut sol, quoniam *oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit quantum præparavit Deus diligentibus se.*

6. Hoc etiam vos moneo, fratres charissimi, quia natalis Domini imminet, ut abstineatis vos ab omni luxuria et ab omni fornicatione, et ab omni immu-

ditia, et ab omnibus operibus malis. Iracundiam et odium et invidiam velut venenum de vestris cordibus respuite. Castitatem etiam cum propriis uxoribus conservate. Ornate vos bonis operibus. Eleemosynas pauperibus Christi erogate. Ad convivia lautiora pauperes frequenter revocate. Pacem cum omnibus custodite, discordes pacate. Hoc si fideliter, Christo adjuvante, volueritis adimplere, et in hoc sæculo ad altare Domini securiter potestis accedere, et in futuro ad æternam beatitudinem feliciter pervenire.

SANCTI BONIFACII

MOGUNTINI ARCHIEPISCOPI

OPERUM QUÆ EXSTANT OMNIUM

PARS TERTIA.

MISCELLANEA OPUSCULA.

I. VITA ET MARTYRIUM S. LIVINI

EPISCOPI ET MARTYRIS.

[OPUS BONIFACIO ASCRIPTUM.]

PROLOGUS.

Bonifacius homo peccator, servus servorum Domini nostri Jesu Christi, universis sub auctoritate sanctæ et individuæ Trinitatis super firmam petram fundatis Ecclesiis, in summa felicitate, gloriam felicitatis æternæ.

Beatissimi Patris et Deo dilecti pontificis Livini venerandus gloriöse passionis triumphus hodiernam solemnitatem gaudii nostri, in magnæ venerationis honore cæremonialiter nobis celebrandam, et voti-vis adhibendam, sancivit, inclita tanti Patris ad declaranda mundo meritorum præconia. Quibus hortamur affectualiter congratulari, excitante nos ad hujus devotionis gaudia ipso rostantis anni solemnitate, quo triumphalis palma certaminis idem agonotheta victoriosissimus et martyr mirificandus ex præsentis sæculi conflictu indomabiliter pro sanctæ Trinitatis confessione belligerando, atque persequentium triumphando imitationes, et atrocium poenarum agitationes, lætus transmigravit, Regemque cæli adiit, emeritæ dignitatis lauream in confessione martyrum inthronizandus, parilique honore glorificandus, atque eorum contubernio fruiturus in

• Hoc opus edidit Serrarius una cum Bonifacii epistolis p. 232, præmissa hac adnotatione : « Sancti Bonifacii epistolis adjungo, quæ ab eodem scripta est, Vita ac Martyrium sancti Livini, qui et interdum Libvinus dicitur, licet distinguere videatur Arnoldus Wion citatus a me lib. III Mogunt. notatione 48, pag. 559. Hanc vero historiam Reverendus et

B beatitudine pacis æternæ. Hujus denique tam excellentissimæ sanctitatis Christi athleteæ magnarum virtutum insignia, quæ vestræ expandimus dilectioni, tribus discipulis suis relexentibus comperiebamus, videlicet Foillano, Elia et Kiliano, qui, piæ charitatis affectu, ut fatebantur, sua quæque renunciantes ob spem vitæ æternæ, ejus conglotinaliter studuerunt adhærere vestigiis, et instrui admonitionibus, et conformari exemplis. Qui etiam manus nostras osculando, provolutis in terram genibus, per ægra lacrymarum suspiria, imprecati sunt ea a nobis scribi, et posteris conservanda mandari. Quorum multum renisi sumus voluntati, quoniam nostræ parviculæ pertimescebamus tantillitatem. Sed enim debiti amoris jus, teneritudine suæ conservationis, geminæ quoque dilectionis gemmifluis alis, nostri transcendit arcana devoti pectoris, tandem illa fraternæ conglutinationis aspiratio, ipsum animum nostrum suis viribus diffidentem, fragili in audacia subeundæ difficultatis, Spiritus sancti teutamiæ, gratia cooperatrice, refluxit, et charitati eorum satisfacere studuimus, et hoc ad laudem et gloriam pii Patris verbatim enodari dignum censuimus.

egregia eruditione ornatus, Christianæque historiæ amantissimus ac scientissimus vir, D. Aelbertus Miræus Antuerpiensis canonicus, sub superiorum Francofurtensium Nundinarum finem mihi Antuerpia perbenigne suppeditavit, cum hac inscriptione. « Textum Serrarii mutare religionem duxi : nam codices manuscriptos nullos unquam vidi. GILES.